

Motocykle i architektura

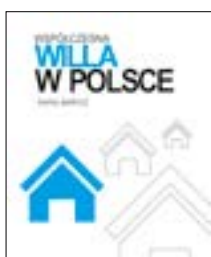

JÜRGEN GASSEBNER, MARTIN BÖLT, **90 YEARS BMW MOTORRAD**, TENEUES 2013

Wydany na 90-lecie marki motocyklowej BMW Motorrad album porusza serca każdego miłośnika motocykli oraz estety. Bogato ilustrowana książka dokumentuje osiągnięcia techniczne bawarskiego (aczkolwiek od 1969 roku z fabryką w Berlinie-Spandau) producenta motocykli. Począwszy od pionierskiej konstrukcji Maxa Friza z 1923 roku (BMW R32), poprzez sportowe wyczyny legendarnego Ernsta Henne, pierwszy motocykl z hydraulicznym zawieszeniem (BMW R17 z 1935 roku), kulturą

powojenną konstrukcję BMW R69, innowacyjny zadaszony skuter BMW C1 z 1999 roku, aż po współczesne maszyny, pośród których szczególnie cenię sportowo-turystyczną serię BMW F800ST, zwłaszcza za jej innowacyjne silniki typu *twin*, zbudowane we współpracy z Bombardierem. Motocykle i architektura mają wiele wspólnego. Łączy je doprowadzona do absolutnej finezji forma, która perfekcyjnie odzwierciedla logikę funkcji. Dla mnie motocykl to nie tylko źródło przygody, ale przede wszystkim sposób poznawania świata. Dzięki motocyklowi odwiedziłem na przykład ponad 50 drewnianych cerkwi na łuku Karpat, a najpiękniejsze z nich, o wspaniałych proporcjach i wybornym detalu te z Kwiatonia, Ulucza, Smolnika nad Sanem, Piątkowej i Powroźnika (por.: Ryszard Brykowski, *Lemkowska drewniana architektura cerkiewna*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1986), natchnęły mnie, by spróbować wykorzystywać gont jako tworzywo hipernowoczesnej, lecz zakorzenionej estetyki.

Nasze wille

RAFAŁ BARYCZ, **WSPÓŁCZESNA WILLA W POLSCE**, PWB MEDIA 2017

Album *Współczesna willa w Polsce* jest monografią dorobku krakowskiego Biura Architektonicznego Barycz i Saramowicz z lat 1997-2017 w dziedzinie architektury willowej. W kolejności chronologicznej przedstawiam tam osiemnaście domów, willi i rezydencji budowanych w różnych miejscach Polski, a jedną w Genewie nad brzegiem Jeziora Lemańskiego. W każdej z tych prezentacji opisuję okoliczności przyrodnicze, miej-

skie, kulturowe i cywilizacyjne, implikujące przyjęte rozwiązania projektowe; a przede wszystkim ideę projektu. Omawiam funkcję i program użytkowy, architekturę oraz sposób jej materiałowej definicji. W niektórych przypadkach szczegółowo przedstawiam także projekty wnętrz i aranżację wznoszonych domów mieszkalnych. Na tej podstawie formułowane są wnioski dotyczące sposobów kształtowania formy, funkcji i techniki budynku jednorodzinne, jak również właściwego odczytania jego społecznej idei. Ufam, że pomogą one wielu adeptom oraz reflektantom pięknej sztuki projektowania w lepszym zrozumieniu okoliczności i wyzwań, przed którymi stoi architektura mieszkaniowa. Albowiem prawdziwym podmiotem projektowania jest człowiek i jego psychofizyczne potrzeby, a radość płynąca z użytkowania budynku to najprawdopodobniej najpiękniejsza rzecz, jaka może spotkać architekta w jego zawodowym życiu.

Narciarska kultura

BEATA ŚLAMA, WOJCIECH SZATKOWSKI, **MAGIA NART**, WYDAWNICTWO TATRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO I MUZEUM TATRZAŃSKIE 2016

Dwutomowa publikacja ma ambicję udokumentowania historii polskiego narciarstwa, zarówno w Tatrach, jak i w Karpatach Wschodnich, w Gorganach, Czarnohorze i na Huculszczyźnie. Autorzy kreślą sylwetki legend polskiego narciarstwa, w tym Stanisława Barabasza, Tadeusza Smoluchowskiego, generała Mariusza Zaruskiego, Mieczysława Karłowicza i Józefa Oppenheima. Piszą o początkach Zakopiańskiego Oddziału Narciarzy Towarzystwa Tatrzańskiego, które jest tylko o parę

lat młodsze od słynnego Kitzbüheler Ski Club, najstarszego klubu narciarskiego świata. Opowiadają o ścierniu się dwóch konkurencyjnych technik, norweskiej oraz lilienfeldzkiej, pierwszych polskich wytwórniach nart produkujących świetne deski z drewna hikorowego. Magiczne są niepublikowane wcześniej fotografie. Współautorem książki jest historyk z Muzeum Tatrzańskiego Wojciech Szatkowski, autor monumentalnej monografii przedstawiającej trudny epizod z dziejów Podhala (*Goralenvolk*, Kanon 2012), ale przede wszystkim wytrawny skialpinista i twórca najlepszego moim zdaniem tatrzańskiego przewodnika skiturowego (*Tatry. Przewodnik skiturowy*, Wydawnictwo Góry 2010). Narciarstwo jest elementem kultury. Architekturę oraz góry łączy niewyobrażalne piękno. Co symptomatyczne, w górach architektura znajduje dla siebie wielce obiecującą niszę, a budowane tam dziś obiekty, w tym służące obsłudze masowego ruchu narciarskiego, to prawdziwa architektoniczna *Spitzenklasse*.

Mistrzowskie osiągnięcia II Rzeczypospolitej

KAMILA TWARDOWSKA, **FRYDERYK TADANIER**, INSTYTUT ARCHITEKTURY 2016

Nakładem zasłużonego w dobrym dziele dokumentacji osiągnięć architektonicznych II Rzeczypospolitej krakowskiego Instytutu Architektury ukazała się monografia Fryderyka Tadaniera, jednego z najciekawszych architektów międzywojnia. To spod jego ręki wyszedł słynny krakowski wieżowiec przy pl. Szczepańskim – dom mieszkalny Funduszu Emerytalnego Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności (1934), którego kon-

genialna ekspresyjna forma i odważna sylweta niezmiennie cieszą oczy kolejnych pokoleń krakowian. Logicznie zakomponowana książka składa się z trzech części. W pierwszej z nich autorka kreśli biografię architekta, druga to naukowa analiza głównych cech jego twórczości, trzecia obejmuje typologiczny katalog najważniejszych dzieł, a całość dopełnia unikatowy materiał ikonograficzny. Projektowane przez Fryderyka Tadaniera budynki wskazują, że międzywojenna Polska miała ambicje, a architektura była narzędziem modernizacji i symbolem aspiracji niepodległego państwa, którego stulecie odrodzenia w tym roku obchodzimy.

książki wybrał i opisał dr Rafał Barycz, współwłaściciel krakowskiego Biura Architektonicznego Barycz i Saramowicz, prowadzący mistrzowską klasę projektową w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, autor m.in. budynku The Wall w Genewie

